

Marius Atmoredjo (geboren in Lelydorp, Suriname) woont sinds 1980 in Nederland. Hij is werktuigbouwer van beroep en actief binnen het vrijwilligerswerk, onder anderen binnen de Javaanse gemeenschap. Marius Atmoredjo is dichter. Hij presenteert vandaag zijn gedichtenbundel *Loslaten zullen ze nooit meer*.

Samenvatting

De gedichten in de dichtbundel *Loslaten zullen ze nooit meer* zijn geïnspireerd door de verhalen over zes generaties Surinaamse Javanen. Die verhalen beginnen bij de tewerkstelling van de overgrootmoeder van de dichter, wanneer zij als contractarbeidster vanuit Java in Suriname aankomt en gaan daarna over haar kinderen en kindskinderen die in Suriname en Nederland wonen. De moeder van de dichter, Marie Atmoredjo, vertelde die aan haar kinderen. Ze hebben in sterke mate de verbeeldingskracht van de dichter gevoed en hebben in de loop van de jaren geresulteerd in deze gedichten.

Dagvoorzitter Adrienne Zuiderweg publiceert over Nederlands-Indië en (post)koloniale literatuur vanaf de VOC tot heden. Ze heeft een literatuurgeschiedenis van Nederland-Indische literatuur en een bloemlezing over gedichten van personeel in VOC-dienst in voorbereiding. Ze organiseert culturele en literaire bijeenkomsten over Indië en Indonesië en is secretaris van de Stichting Indisch Erfgoed.

Foto: Niek Ravensbergen

Uw ideeën voor nieuwe onderwerpen worden zoals altijd zeer gewaardeerd. U kunt die vermelden op het formulier Publieksonderzoek dat met het programma op uw stoel ligt.

Themazondag *Surinaamse Javanen*

20 maart 2022

10.00 – 11.00	Ontvangst met koffie of thee en spekkoeck
11.00 – 11.05	Opening door dagvoorzitter Adrienne Zuiderweg
11.05 – 11.35	Rosemarijn Hoeft: <i>Het (over)leven van Javanen in Suriname</i>
11.35 – 12.05	Yvette Kopijn: <i>Veerkracht en overlevingskunst onder Javaans-Surinaamse vrouwen</i>
12.05 – 14.00	pauze met Indisch lunchbuffet
14.00 – 14.30	Michiel van Kempen: <i>Het literaire edelgesteente van de Surinaamse Javanen</i>
14.30 – 15.00	Marius Atmoredjo: <i>Loslaten zullen ze nooit meer</i>
15.00	Afsluiting door dagvoorzitter Adrienne Zuiderweg

De Themazondagen worden georganiseerd door een samenwerkingsverband van de stichtingen Klein Bronbeek, Indisch Erfgoed en Kumpulan, en Museum Bronbeek.

Actuele informatie op de websites van [Reünie- en Congrescentrum Kumpulan](#) en de [Stichting Indisch Erfgoed](#).

Surinaamse Javanen

Aankomst Javaanse contractanten in Suriname
(collectie Buku -Bibliotheca Surinama van Carl Haarnack)

Na de opheffing in 1863 van de slavernij in Suriname werd op de plantages contractarbeid ingevoerd. Tussen 1890 en 1930 vertrokken Javanen en Sumatranen naar Suriname als contractarbeider, daarna ook als zogenoemde vrije migranten. Hoewel ze van verschillende eilanden uit Nederlands-Indië afkomstig waren, werden ze stevast Javanen genoemd. De eerste 94 Javanen (62 mannen en 32 vrouwen) vonden werk op de suikerplantage Mariënburg aan de rivier de Commewijne. Met name in 1974-1975 en jaren daarna kwamen er duizenden Javanen naar Nederland. Ze verenigden zich in een stichting of comité.

Rosemarijn Hoeft is senior onderzoeker bij het KITLV in Leiden en buitengewoon hoogleraar Geschiedenis van Suriname sinds 1873 in vergelijkend perspectief aan de Universiteit van Amsterdam. Twee van haar recente publicaties over Javaanse migratie zijn 'Locating Mecca: Religious and political discord in the Javanese community in pre-independence Suriname', in: Aisha Khan (ed.), *Islam and the Americas* (2015); samen met Peter Meel (Universiteit Leiden) redigeerde zij de bundel, *Departing from Java: Javanese labour, migration and diaspora* (2018).

Samenvatting

Waarom gingen Javanen naar Suriname? In de lezing van Rosemarijn Hoeft zal de geschiedenis van de Javaanse migratie naar Suriname centraal staan. Daarbij is aandacht voor hun arbeidsomstandigheden, maar ook hoe de Javanen zich sociaal en cultureel staande wisten te houden in een vijandige omgeving.

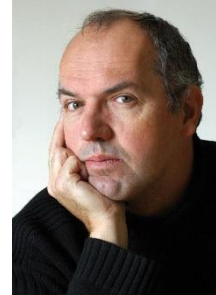

Yvette Kopijn is onderzoeker en erfgoed- en educatiespecialist; ze is van Indische komaf. Yvette is verbonden aan de Amsterdam School for Historical Studies, waar ze werkt aan een promotieonderzoek naar familie, identiteit en overlevingskunst in levensverhalen van drie generaties Surinaams-Javaanse vrouwen. Daarnaast zet ze zich vanuit de Stichting VerhalenOverleven in om relatief ongehoorde (koloniale) verhalen en geschiedenissen hoorbaar en zichtbaar te maken voor een breed publiek via publicaties als *Stille Passanten* (2008) en *Antara Nusa*

(2018), via tentoonstellingen en via het programma Tracing Your Roots. Onder het motto 'delen is helen' nodigt Yvette jongeren met wortels in Indië/Indonesië uit om op zoek te gaan naar hun voorouders.

Samenvatting

Voor haar promotieonderzoek verzamelde Yvette Kopijn levensverhalen van drie generaties Javaans-Surinaamse vrouwen. In haar lezing zal ze stilstaan bij de veerkracht en overlevingskunst waarmee deze vrouwen, als (groot)moeders en (klein)dochters vochten tegen armoede en stigmatisering binnen een koloniaal systeem. Speciale aandacht zal uitgaan naar de cruciale rol die vrouwen speelden in de sociale en economische overleving van de groep – daarbij steunend op overlevingsstrategieën die hun voormoeders reeds op Java hanteerden.

Michiel van Kempen is hoogleraar Nederlands-Caraïbische Letteren aan de Universiteit van Amsterdam. Hij schreef *Een geschiedenis van de Surinaamse literatuur* (5 delen) en stelde bloemlezingen samen, zoals met Wim Rutgers *Noordoostpassanten; 400 jaar Nederlandse verhaalkunst over Suriname, de Nederlandse Antillen en Aruba*. Hij schreef romans, verhalenbundels en poëzie. Zijn laatste boeken zijn een onderwijseditie van Helmans *De stille plantage* (2019); met Henna Goudzand de dichtbundel *Het eiland* (2020); opstellen *Het andere postkoloniale oog* (2020); bloemlezing uit het werk van Jit Narain *Een mensenkind in niemandsland* (2021) en de biografie van

Albert Helman *Pionier en rebel* (2022). Binnenkort verschijnt *Album van de Caraïbische poëzie* (redactie met Bert Paasman).

Samenvatting Terwijl de literatuur van de Afro-Surinamers en de Hindoestanen tot grote bloei is gekomen, kan dat niet gezegd worden van de Surinaams-Javaanse literatuur. Het aantal uitgaves blijft zeer bescheiden, van een echte doorbraak van Surinaams-Javaanse schrijvers is nauwelijks sprake. Dus gaan we vrolijk op zoek naar andere circuits, want er is wel degelijk een en ander, maar zoals dat ook met diamanten het geval is: men moet diep boren om het mooie te ontdekken. Een tableau de la troupe van de Surinaams-Javaanse literaire edelstenen.

